

A "holdlyuk" program

A "South East Kent Astronomical Society" /SEKAS/ vezetője Paul M. Andrew javasolta, hogy az angol amatőrökkel együtt a magyar megfigyelők is figyeljenek 48 kisátmérőjű, lyukszerű krátert. A cél, hogy ezen "holdlyukak" mélységét megmérjék, keresztmetszetét vizsgálják, és így mód nyíljon általános következtetések levonására az 5 - 20 km átmérőjű kráterek jellemzőiről.

Az észlelések nagyon egyszerű módon, a kráterbe vetett árnyék helyzetének becslésével történik. A Nap magasságának változása estéről - estére más módon okoz árnyékot, szinte letapogatva a kráter belsejét.

Az első év-munkája szép eredményeket hozott. Összesen 16 megfigyelő: Báder László, Cseresznye Ferenc, Hajnáczy Sándor, Hevesi Zoltán, Holl András, Juhász Róbert, Keszthelyi Sándor, Kocsis Antal, Kökény Imre, Mizser Attila, Motajcsek László, Mohácsi Gyula, Patócs Attila, Soós Zoltán, Tepliczky István, Tuboly Vince összesen 1084 adatot küldött be. Ezeket a székesfehérvári MIZAR Amatőrcsillagász Szakkör Hajnáczy Sándor vezetésével gyűjtötte be és Angliába továbbította.

A négy legnagyobb átmérőjű kráterről már sok /25 - 40/ megfigyelés gyűlt össze, így eredményes volt hazai feldolgozásuk. Hajnáczy és Keszthelyi összesen 124 adatot vett figyelembe, hogy a rajzon látható eredményt, a kelet - nyugati

krátermetszeteket megkapják. A feldolgozás során a librációs és a perspektivikus hatásokat elhanyagolták. A szórás nagy volt és csak az adatok 60 %-a jelentett értékes mérési pontot. Ez arra utal, hogy az észleléseket gondosabban kell elvégezni. A módszer azonban így is alkalmas a kráter keresztmetszet jellegének hozzávetőleges becslésére.

A Lunar Orbiter 4 pontosabb mélységméréseivel /Lásd Föld és űg 1975/2 / összevetve az adatokat, az árnyékmódszerből nagyobb mélységek adódtak. A két pontos mélységérték ugyanis: Bessel 1,74 km; Canon 2,32 km.

Akit érdekel a megfigyelési téma és aki szeretne részt venni a többi "holdlyuk" vizsgálatában, írjon Hajnáczy Sándornak /8000 Székesfehérvár Horváth István uti lakótelep 2. II/3 /. Ő térképet, kráterjegyzéket és útmutatót küld. Aki a számítási módszer, a feldolgozás iránt érdeklődik az a METEOR szerkesztőségének írjon.

Keszthelyi Sándor

